

NOU:14 2011 Bedre integrering

Felles høringsuttalelse fra Flyktningsjenesten og Mangfoldsutvalget i Elverum Kommune.

Under pkt 1.3 Tilnæringsmåte og perspektiver.

For raskt å kartlegge behov og gi tidlig informasjon, bør NAV, på samme måte som programrådgiver være tilstede ved mottak av nye flyktninger.

Under pkt 1.5 Levekår i innvandrebevolkingen.

Målrettede og effektive virkemidler på utdanning-, arbeids- og boligmarkedet. Økt fokus på likeverdige tjenester og deltagelse på sivilsamfunnets ulike arenaer og i demokratiske prosesser. Målrettet bruk av støtteordninger.

Under pkt 1.6 Arbeid og sysselsetting.

Tilnærmet lik arbeidslivsdeltagelse. Aktivitetsplikt, helhetlige tiltakskjeder og arbeid mot diskriminering. Økt bruk av dokumenterte effektive arbeidsmarkedstiltak. Prøve ut nye tiltak og helhetlig kvalifiseringsløp. Øke sysselsettingen blant kvinner med innvandrerbakgrunn. Tett individuell oppfølging.

Under pkt 1.7 Utdanning

Utdanning er en grunnleggende menneskerettighet som skaper muligheter og gir adgangskort. Ekstra innsats for elever som har behov for særlig tilrettelagt opplæring. Målrettet bruk av undervisningsmetoder som gir bedre læringsutbytte for innvandrere. Gjennomgang av opplæringsloven, mer forskning og kompetanseheving. Fokus på barnehagenes betydning for språkutvikling og sosial utvikling. Grunnskolen må utvikle mer effektive undervisningsmetoder og gjøre en ekstra innsats for sent ankomne elever. Sikre seg lærere med kompetanse i flerspråklighet. Videregående skoler må styrke satsingen på ikke-vestlig fremmedspråk, gi innføringstilbud og rådgivning.

Under pkt 1.8 Voksenopplæring.

Alle skal kunne lese og skrive norsk for å klare seg. 75% av alle deltagere i introduksjonsprogrammet skal være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program (dvs økt ressursbruk, økt innsats). Økt fokus på resultater, forankring og målstyring i kommunene. Tett oppfølging fram mot arbeidsliv. Økt differensiering og fleksibilitet i norskopplæringen. Heve profesjonaliteten og kompetansen blant lærerne i voksenopplæringen. Lage et læringsløp i norsk for analfabeter.

Under pkt 1.9 Bedre bruk av innvandreres medbrakte kompetanse.

Alle innvandrere må ha rett til kartlegging, vurdering og godkjenning av egen kompetanse. Må få til en bedre vurdering og godkjenning.

Under 1.10 Deltagelse i demokrati og sivilsamfunn.

I et mangfoldig samfunn som Norge er blitt, må det tilrettelegges for at alle, uansett livssyn, har et sted der de kan møtes i forbindelse med ulike seremonier.

Forslag: Kommunale eller interkommunale livssynsnøytrale seremonihus etableres over hele landet/ i hvert fylke.

Lik grad av deltagelse og innflytelse mellom innvandrere og resten av befolkningen. Aktiv rekrutteringspolitikk for å øke deltagelse. Bruke sosiale nettverk. Viktig med opplæring, informasjon og ansvarliggjøring. Ta i bruk nye deltagelsesformer. Bedre levekår.

Valgdeltagelse. Innvandreres deltagelse i frivillige organisasjoner, både egne og våre. Inkluderende ansettelsespolitikk (jfr bofellesskap), deltagelse i medier (rekruttering).

For mange flyktninger er religion og kultur svært viktig. De fleste har også behov for å holde på sine markeringer og feiringer når de kommer til Norge. Det kan imidlertid oppstå problemer når dette krever fri fra skole eller jobb. Det kan oppleves som særbehandling av flyktninger/innvandrere når de i tillegg til å følge norske offisielle fridager, i tillegg ønsker fri for å feire eller markere sine egne.

Forslag: Kartlegging og faste regler for hvordan dette skal løses bør etableres, slik at eventuelle misforståelser og misnøye unngås.

Under 1.11 Fellesskap: Verdier og konfliktløsning

Fokus på de universelle menneskerettighetene som utgangspunkt for verdier i det norske samfunnet. Hvordan kan samfunnet håndtere konflikter der verdier og prinsipper er utgangspunktet? Ha fokus både på norske verdier og det å ha med seg en kultur fra hjemlandet.

Under 1.12 Bokonsentrasjon av innvandrere /segregering.

Stedsutvikling i utsatte områder (gjelder ikke i Elverum, jevn boligspredning i sentrum).

Bekjempe barnefattigdom (jfr GRIP-prosjektet i Elverum som nylig er satt i gang – fokus på barnerike familier og hvordan de kan følges opp bedre).

Kommentarer til tiltak i tabell 1.1 Oppsummering av de samfunnsøkonomiske og budsjett økonomiske konsekvenser av de tiltakene som har størst konsekvenser.

7 a) Språkstimuleringstiltak for barnehagebarn.

I dag mottatar Elverum kommune kr. 4 171 kr pr. minoritetsspråklige barn som går i barnehage, i sum kr 329500. Dette er det eneste øremerkede tilskuddet som gjenstår i overføring av statlige midler etter overgangen til rammetilskudd på barnehagesektoren. Beløpet dekker kun en 100% stilling som to-språklig assistent. Kommunen har 80 barn i barnehage med to-språklig bakgrunn og da er det alt for lite ressurser til at alle får to-språklig stimulering. Barnehagen er en viktig arena for tidlig innsats. Barnehagealder er et riktig tidspunkt til å lære norsk. Norsk kunnskaper er også en viktig forutsetning for å lykkes ved overgang fra barnehage til skole. Overføring fra staten til kommunene må derfor økes.

7 b) Avvikling av kontantstøtten, økt barnehagedeltagelse.

Innføring av kontantstøtten var et virkemiddel for at småbarnsforeldre skulle ha en valgmulighet mellom å gå ut i arbeid eller være hjemme hos barna. For foreldre til to-språklige barn, hvor mor ofte er hjemme blir det en stimulering til å ikke benytte barnehageplass. Det betyr tap av inntekt som ofte er lav i utgangspunktet. For de minste barna er barnehagen ofte den første kontakten med det norske språket og det norske samfunnet. Det er derfor viktig for intergreringen at de får muligheten til å gå i barnehage. Avvikling av kontantstøtten vil derfor sannsynligvis gi flere to-språklig barn muligheten til å få den samme tidlige starten i et pedagogisk miljø som norske barn.

Synspunkter som støttes i utredningen:

- Utvalget benytter en bred definisjon på integrering som gjelder begge veier, og som oppfattes som verdifull i arbeid med flyktninger også i vår kommune.
- Viktig å understreke at en bærekraftig innvandring krever at flere innvandrere kommer i arbeid og at man må ha mer fokus på individuelle tilpassninger og tettere individuell oppfølging.
- Grunnleggende kvalifisering og norskopplæring er nødvendig for nyankomne. Grunnskole-opplæring for voksne innvandrere er avgjørende. Dette er en nøkkel til suksess med innvandring som støttes av flyktningtjenesten i Elverum.
- I underpunkt 1.8 side 16 sies det at det bør satses på økt bruk av tredje året for de som mangler grunnleggende ferdigheter og oppfølging av deltagerne fram til arbeid, utdanning eller aktivitet. Ingen skal gå over i passivitet. Dette støttes som en strategi.

- Faresignaler om økte forskjeller legger grunnlag for større satsing på opplæring og overgang til arbeid. Kompetanse er viktig. *Innvandrere utgjør i dag nær 9 av 10 deltagere i grunnskolen for voksne, men likevel er det ikke gjort en helhetlig omlegging av tilbudet til deltagernes forutsetninger og behov (1.8 side 15) (Østbergutvalget).* Det kan synes som om det er for lite vektlegging av innvandrernes forutsetninger på bekostning av at de må prestere like godt i norsk som resten av befolkningen for å lykkes. Kravet om meget gode norskferdigheter som inngangsbillett til utdanning, kan virke ekskluderende på for innvandrere.
- Det mangler fokus på medbrakt kompetanse blant flyktninger. At alle innvandrere skal ha rett til kartlegging, vurdering og godkjenning av medbrakt kompetanse, er et ønsket tiltak i utredningen som støttes.
- Nytenking og helhetlig vurderinger er viktige framover.

Oppsummering – noen anbefalinger for Elverum:

- Opprette og tilsette enda en programrådgiver. Det vil gi mulighet for bedre oppfølging og veiledning i starten. Noe som igjen vil øke sjansen for å lykkes og oppnå resultater på lengre sikt.
- Utdanning, opplæring og arbeidsmarkedstiltak er nøkkelen – også i Elverum.